

Socialdepartementet

Angående bestämmelserna enligt 24 a § LSS och personlig assistans med assistansersättning enligt LASS

Under år 2007 har Socialstyrelsen arbetat med att ta fram föreskrifter och allmänna råd till bestämmelserna i 24 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Förslagen till föreskrifter och allmänna råd har remissbehandlats och enligt tidplanen kommer de att publiceras under våren 2008.

Remissversionen av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd omfattar inte utförandet av personlig assistans när den enskilde får ersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning (LASS). Detta då 24 a § LSS, enligt Socialstyrelsens bedömning, endast omfattar de fall när en anställd m.fl. fullgör uppgifter enligt LSS och när en enskild får en insats enligt samma lag. Det saknas en uttrycklig hänvisning mellan LSS och LASS som skulle göra att 24 a § LSS även blir tillämplig vid utförande av personlig assistans där den enskilde får ersättning enligt LASS. Den hänvisning som finns i 3 § fjärde stycket LASS innebär endast att personlig assistans ska ha samma betydelse i de två lagarna. Däremot innebär hänvisningen inte, enligt Socialstyrelsens bedömning, att personlig assistans med ersättning enligt LASS blir en insats enligt LSS. I Försäkringskassans beslut om assistansersättning enligt LASS nämns inte heller LSS.

Socialstyrelsen anser att 24 a § LSS ska omfatta både personlig assistans enligt LSS och personlig assistans med ersättning enligt LASS. Den enskilde måste få samma skydd om ett allvarligt missförhållande inträffar oberoende av vilken lag som utgör grunden för den personliga assistans som utförs. Ett mycket stort antal remissinstanser som svarat på remissen om förslag till föreskrifter och allmänna råd enligt 24 a § LSS har också uttryckt sitt stöd för detta. Försäkringskassan delar Socialstyrelsens bedömning att bestämmelserna i 24 a § LSS inte omfattar genomförandet av personlig assistans med ersättning enligt LASS.

Det finns inte heller något i förarbetena som tyder på att regeringens eller riksdagens avsikt varit att skyldigheterna i 24 a § LSS inte ska gälla för personlig assistans med ersättning enligt LASS. Tvärtom tyder förarbetena och utformningen av 24 a § LSS på att även de personliga assistenter som utför personlig assistans enligt LASS skulle omfattas av skyldigheterna. Som exempel kan nämnas att handläggarna av ärenden enligt LASS nämns

uttryckligen och omfattas därmed av skyldigheterna. Det som framgår av propositionen, i avsnittet om dokumentationsskyldighet, är att personlig assistans inte omfattas om den enskilde själv är arbetsgivare för de personliga assistenterna. Den enskilda verksamheten bedrivs då inte yrkesmässigt (prop. 2004/05:39 s. 28).

Socialstyrelsen anser att det är mycket angeläget att bestämmelserna enligt 24 a § LSS är utformade så att det är tydligt vilka som omfattas av skyldigheterna och vad dessa innebär. En enskild anställd måste veta vilka regler som gäller och ska inte behöva fundera på om han eller hon utför personlig assistans enligt LASS eller LSS i en situation när 24 a § LSS kan vara aktuell.

Enligt statistik från oktober 2006 var drygt 700 personer samtidigt beviljade personlig assistans enligt LSS och assistansersättning enligt LASS. Det innebär att för flera tusen anställda gäller olika regler enligt 24 a § LSS beroende på om de utför insatser enligt LSS eller LASS. En annan situation som förekommer är att kommunen beviljar den enskilde personlig assistans enligt LSS under tiden Försäkringskassan utreder en ansökan enligt LASS. Så länge kommunens beslut enligt LSS gäller omfattas den enskilde av bestämmelserna i 24 a § LSS medan de upphör att gälla när Försäkringskassan har fattat beslut enligt LASS.

I detta sammanhang vill Socialstyrelsen även uppmärksamma behovet av förtydliganden av fler bestämmelser i LSS där det är oklart om de också gäller för personlig assistans med ersättning enligt LASS. Det gäller bl.a. bestämmelserna om verksamhetens mål och allmänna inriktning (5 och 6 §§), begäran om insatser (8 §), individuell plan (10 §), dokumentation av genomförande av insatser (21 a § och 23 a §), tillsyn (25 § och 26 §) och tystnadsplikt (29 §). I dessa bestämmelser används uttrycket ”enligt denna lag”, vilket syftar på LSS.

När det gäller oklarheten kring bestämmelserna om dokumentation av genomförande av personlig assistans med ersättning enligt LASS har Socialstyrelsen påtalat detta i en skrivelse till regeringen den 28 november 2006 (dnr 60-07672/2006).

Frågor som rör hur bestämmelser om personlig assistans enligt LSS ska tillämpas när det gäller personlig assistans med ersättning enligt LASS har även behandlats av Assistanskommittén i delbetänkandet *På den assistansberättigades uppdrag* (SOU 2005:100). Kommittén konstaterade att det behövs ett förtydligande.

Socialstyrelsen anser att ett förtydligande av bestämmelserna i 24 a § LSS bör göras så att bestämmelserna också omfattar personlig assistans med

ersättning enligt LASS. Förtydligandet bör göras snarast, oberoende av de mer omfattande förslag till ändringar av 24 a § LSS och 14 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453) som Socialstyrelsen framför i remissvaret (dnr 60/11020/2007) på betänkandet *Samordnad och tydlig tillsyn av socialtjänsten* (SOU 2007:82).

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Kjell Asplund. I den slutliga handläggningen har deltagit avdelningschefen Åsa Börjesson, chefsjuristen Nils Blom, juristen Helena Nordman och utredaren Ulla Clevnert. Utredaren Helena Axestam har varit föredragande.

Enligt Socialstyrelsens beslut

Helena Axestam